«Παράξενο Ιντερμέτζο»

Της Κ. ΡΑΠΑΝΑΚΗ

Πολλές φορές έχω αναρωτηθεί, ειδικά όσον αφορά έμπειρους και αξιόλογους ηθοποιούς, με ποια κριτήρια επιλέγουν ένα έργο. Οποια όμως και να είναι η απάντηση που αφορά τα κίνητρα της επιλογής ενός έργου, ένα νομίζω είναι το ζητούμενο. Η θεατρική πράξη να έχει απήχηση στους θεατές. Με βάση αυτόν τον άξονα δεν θα μπορούσα να πω ότι το «Παράξενο Ιντερμέτζο» του Ευγενίου Ο' Νηλ είναι ένα έργο το οποίο θα κέντριζε το ενδιαφέρον του θεατή.

Πρόκειται για ένα κείμενο εξαιρετικά μεγάλο, όπου η Νίνα είναι ο συμβολισμός του θηλυκού στοιχείου στις διάφορες εκφάνσεις της ζωής όπου επίσης το ανδρικό στοιχείο φαίνεται όχι μόνον να περιβάλλει τη γυναίκα ως μητέρα, σύζυγο, ερωμένη, φίλη αλλά διαρθρώνεται σε απόλυτη αλληλεξάρτηση μαζί της. Το κείμενο, χωρίς να εμπεριέχει καμία συγκεκριμένη αιτιολογία, παρουσιάζει μία ομάδα ανθρώπων οι οποίοι κατ' ουσίαν λένε φωναχτά τις σκέψεις τους, πηγαίνουν και έρχονται, ακολουθώντας την αέναη πορεία της ανθρώπινης ύπαρξης μεσ' από μικρές εξομολογήσεις, προσωπικές εμπειρίες συναισθήματα, συναντήσεις, συμπτώσεις.

Κουραστικό, απροσδιόριστο, ημιτελές, το συγκεκριμένο έργο του Ο' Νηλ, δεν νομίζω ότι προσφέρει τίποτα το ουσιώδες στο σύγχρονο θεατή. Το 1935 ο Ο' Νηλ πήρε το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Σ' ένα απόσπασμα από το λόγο του συγγραφέα προς τη Σουηδική Ακαδημία αναφέρεται: «... Η έννοια της αυθεντικής έμπνευσης που διακρίνει πολλούς από τους συγγραφείς και δραματουργούς με γεμίζει – ιδιαίτερα σήμερα – μεγάλη χαρά και ευχαρίστηση, καθώς μου δίνει την ευκαιρία να ομολογήσω ανοιχτά ενώπιον του σουηδικού λαού, και να αποδεχθώ, με ευγνωμοσύνη και υπερηφάνεια, το χρέος μου στο έργο του σπουδαιότερου, του ιδιοφυέστερου από όλους τους σύγχρονους δραματουργούς, του ΔΙΚΟΥ ΣΑΣ Αύγουστου Στρίντμπεργκ... Ναι, είμαι πολύ χαρούμενος και είναι πολύ συγκινητικό να νιώθω περήφανος γι' αυτό το χρέος και να το ανακοινώνω, ενώπιόν σας, ενώπιον των ΔΙΚΩΝ ΜΟΥ ανθρώπων... Για μένα παραμένει ΠΑΝΤΑ όπως, φυσικά, και ο Νίτσε, ο ΜΑΙΤΡ....».

«... Για μένα στο τραγικό μονάχα περιέχεται αυτή η ουσιαστική ομορφιά που δεν είναι παρά η γυμνή αλήθεια. Το τραγικότερο είναι πάντα και το ευγενέστερο».

Ευγένιος Ο' Νηλ

Στο «Παράξενο Ιντερμέτζο» το οποίο ανέβηκε το 1928 οι χαρακτήρες φαίνονται να ισορροπούν στην ευθεία του άπειρου της ζωής, άλλοτε να μονολογούν φωναχτά, χωρίς πάντοτε να βρίσκουν σημεία επαφής και σύγκλισης.

Φανερά επηρεασμένος από τις προόδους της επιστήμης, της ψυχολογίας, στο συγκεκριμένο κείμενο, ο Ε. Ο' Νηλ επιχειρεί μία μάλλον ανεπιτυχή σκιαγράφηση των χαρακτήρων του με τα στοιχειώδη εργαλεία της ψυχαναλυτικής επιστήμης. Στην ουσία δεν επιτυγχάνει ουδεμία κατάδυση στο βάθος της ψυχής. Απλά φλυαρεί.

Μονάχα λόγια, αόριστα πράγματα και καταστάσεις. Και γι' αυτό κουράζει.

Οταν η επιλογή ενός θεατρικού κειμένου είναι ανεπιτυχής, το βάρος πέφτει στην παράσταση. Στο θέατρο «Αλμα» η μετάφραση του Γιώργου Δεπάστα είναι λειτουργική και αποτελεσματική. Η Βαρβάρα Μαυρομάτη είναι αλήθεια ότι είχε να κάνει μ' ένα στατικό, φλύαρο κείμενο όπου οι μονόλογοι και οι διάλογοι δεν παραπέμπουν σε πράξεις. Πρόκειται για μία σειρά από κουβέντες οι οποίες τραβάνε σε μάκρος και δεν οδηγούν πουθενά. Η σκηνοθέτις προσπαθεί να δημιουργήσει ένα είδος συνοχής, κάποια ατμόσφαιρα για να φανεί επί σκηνής μία συγκροτημένη σχέση μεταξύ πραγμάτων και καταστάσεων. Νομίζω ότι η διάφανη οθόνη η οποία ως παραπέτασμα χώριζε τη σκηνή από την πλατεία στη διάρκεια της πρώτης πράξης ήταν μια ατυχής, σκηνοθετική έμπνευση, σε συνδυασμό με τους πολύ χαμηλούς φωτισμούς της Κατερίνας Μαραγκουδάκη.

Τα δύο προαναφερθέντα στοιχεία δημιουργούν ένα μουντό περιβάλλον το οποίο δεν βελτιώνει τη στατικότητα του κειμένου. Ούτε και το άδειο σκηνικό με τις καρέκλες (σκηνικά Ελένη Μανωλοπούλου) θεωρώ ότι ήταν κατάλληλη λύση.

Η Κατερίνα Μαραγκού υποδύθηκε τη Νίνα, σε χαμηλούς τόνους, υπαινικτικά, όπως ακριβώς ταιριάζει στις προδιαγραφές του ρόλου. Η ηθοποιός σκιαγράφησε θαυμάσια με ήπιες κινήσεις και παύσεις όλες τις μεταβατικές ιδιότητες της γυναίκας – μητέρας – ερωμένης – φίλης. Στην ίδια ερμηνευτική κλίμακα κινήθηκε και ο Αρης Λεμπεσόπουλος ο οποίος με απλότητα, αμεσότητα και φυσικότητα υποδύθηκε πολύ καλά τον Νεντ. Ο Βασίλης Ευταξόπουλος είχε ν' αντιμετωπίσει έναν ρόλο όχι και τόσο εύκολο, και τα κατάφερε θαυμάσια, υποδυόμενος τον Σαμ. Αρκετά καλά έπαιξαν και οι: Περικλής Μουστάκης, Μαριέττα Σγουρδαίου, Νίκος Πουρσανίδης και Αλεξάνδρα Αϊδίνη.

Μια ικανοποιητική παράσταση για ένα χλιαρό και άνευρο έργο. Σε επίπεδο υποκριτικής έγινε μία σημαντική εργασία. Δεν φτάνει όμως μόνο αυτό. Δεν βοηθάει το κείμενο. Η έλλειψη είναι εμφανής. Είναι κρίμα ένα σύνολο ικανότατων και αξιόλογων ηθοποιών να παγιδεύονται σ' ένα ημιτελές έργο.